Dosarul: nr.2a-4677/23(2-23059306-02-2a-22122023)
Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător - A. Ciubotaru

D E C I Z I E

21 mai 2024 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

Având în componență:
Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecătorii: Ala Malîi și Dorin Dulghieru

examinând în procedura scrisă, apelul declarat de avocatul ***** în interesele GȚ ”*****”, în cauza civilă, examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul ***** în interesele GȚ ”*****” împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12 septembrie 2023, prin care acțiunea a fost respinsă, -

A C O N S T A T A T:

Pretențiile reclamantului:

1. La data de 25 aprilie 2023, GȚ ”*****” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui ***** prin care a solicitat încasarea datoriei restante în mărime de 47500 lei, a taxei de stat în sumă de 1410 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 6000 lei.
2. În motivarea acțiunii, a menționat că, la data de 06 iulie 2021, între GȚ ”*****”, în calitate de vânzător și *****, în calitate de cumpărător, a fost efectuată tranzacția de vânzare-cumpărare a mărfii - cireșe în cantitate de 5318 kg, la prețul de 11 lei/kg, contravaloarea căreia constituia suma de 58498 lei.
3. Susține că, pârâtul nu și-a asumat obligația fermă față de reclamant de a achita banii pentru marfa achiziționată, a achitat pentru marfa primită parțial, doar suma de 11000 lei, în continuare pârâtul ignoră obligația de achitare a datoriei restante, la momentul adresării în instanța de judecată având o restanță la plata datoriei în sumă de 58 498 lei.
4. În vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, GȚ ”*****” a expediat la data de 24 noiembrie 2020 o somație în temeiul căreia a solicitat achitarea benevolă a datoriei restante în sumă de 47500 lei, somație rămasă fără răspuns și executare motiv pentru care s-a adresat cu prezenta acțiune în judecată.

5. În drept, își întemeiază pretențiile conform art.art.9, 10, 774, 775, 776, 858, 867, 901 alin.(1) Cod civil.
6. Solicită reclamanta, GȚ ”*****” încasarea datoriei în mărime de 47500 lei, taxei de stat în sumă de 1410 lei, cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 6000 lei.

Poziția instanței de fond:

7. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12 septembrie 2023, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

8. Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 04 octombrie 2023, avocatul ***** în interesele GȚ ”*****”, în interiorul termenului prevăzut de lege, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12 septembrie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Argumentele participanților la proces:

9. În motivarea cererii de apel, a reiterat motivele invocate în cererea de chemare în judecată, suplimentar a indicat că, nu este de acord cu hotărârea primei instanței, dat fiind emisă cu aplicarea și interpretarea eronată normelor de drept material, circumstanțele importante ale cauzei nu au fost elucidate pe deplin, motiv pentru care o consideră neîntemeiată, pasibilă de a fi casată.
10. Susține că, la cererea de chemare în judecată, contrar aserțiunilor instanței de fond au fost anexate probe scrise și anume actul de achiziție a mărfurilor (cireșe) din data de 06 iulie 2021 nr.585349 încheiat între ***** și ***** care confirmă concret prețul și cantitatea bunurilor achiziționate.
11. Astfel, conform prevederilor art.1108 Cod civil între apelant și intimat a avut loc o tranzacție de vânzare-cumpărare a bunurilor confirmate prin înscris autentic, iar instanța de fond nu s-a expus în nici un fel asupra actului de achiziție încheiat între ***** și *****.
12. Consideră că, a respectat prevederile art.321 Cod civil, care stabilește că trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele fizice și juridice dacă valoarea obiectului depășește 1000 lei.
13. Menționează că, instanța de fond nu a examinat obiectiv toate probele prezentate, nu a elucidat pe deplin toate circumstanțele importante ale cauzei, nu a studiat profund esența problemei, ceea ce denotă privind netemeinicia soluției instanței de fond.

Procedura de examinare.

14. Colegiul civil notează că, prezenta cauză a fost examinată în fond în procedura cererilor cu valoare redusă și astfel, în ordinea art.276^4 alin.(5) CPC, a dispus examinarea cererii de apel în procedură scrisă, prevederile art.276^3 CPC fiind aplicate corespunzător.

Termenul de declarare a apelului:

15. În conformitate cu prevederile art.362 alin.(1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.
16. Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat la 12 septembrie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la data de 24 octombrie 2023, în interiorul termenului legal de 30 zile.

Aprecierea instanței de apel:

17. Studiind cererea de apel în cumul cu materialele cauzei, Colegiul consideră necesar de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea instanței de fond din următoarele considerente.
18. În conformitate cu prevederile art.385 lit. a) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.
19. Potrivit dispozițiilor art.386 din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin; circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care prima instanță le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente, concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sânt în contradicție cu circumstanțele cauzei, normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronată. O hotărâre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.
20. În conformitate cu art.387 din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material sânt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională, a interpretat eronat legea, a aplicat eronat analogia legii sau analogia dreptului.
21. Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
22. Conform prevederilor art.117 alin.(1) CPC, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.
23. Potrivit dispozițiilor art.121 CPC, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe importante pentru soluționarea justă a cazului. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea cauzei.
24. Articolul 130 alin.(1) CPC, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă,

nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
25. În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.
26. În conformitate cu prevederile art.276^2 Cod de procedură civilă, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă. Procedura reglementată de prezentul capitol nu se aplică în materie fiscală, vamală sau în cazul răspunderii pentru prejudiciul cauzat de o autoritate publică ori de o persoană cu funcție de răspundere și al răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată, precum și în cazul litigiilor cu privire la drepturile nepatrimoniale. Dispozițiile prezentului cod privind procedura contencioasă se aplică la examinarea cererilor cu valoare redusă în măsura în care dispozițiile prezentului capitol nu prevăd altfel.
27. Potrivit prevederilor art.276^3 Cod de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sânt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul. În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanței judecătorești și reclamantului o referință, precum și copii de pe înscrisurile necesare. Pârâtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art.art.172 și 173 Cod de procedură civilă, doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă și condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă. Dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sânt inaplicabile.
28. Totodată, potrivit prevederilor art.276^4 Cod de procedură civilă, instanța soluționează cauza și adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-a comunicat cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar. Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanței judecătorești și se comunică participanților la proces, inclusiv prin

intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod. Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare. Instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art.276^3 fiind aplicabile corespunzător.

29. În conformitate cu prevederile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

30. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

31. Din conținutul celor relatate Colegiul reține că, sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

32. Colegiul civil reiterează că, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (HirroBalani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

33. Potrivit prevederilor art.9 alin.(1) și (2) Cod civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile. (2) Drepturile și obligațiile civile apar: a) din contracte și din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile; c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi și obligații; d) în urma creării și dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogățirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

34. În conformitate cu art.10 alin.(1) și (2) Cod civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își

execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.
35. Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.
36. Potrivit art.11 alin.(1)-(2) Cod civil, buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.
37. În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.
38. Conform art.16 alin.(1) Cod civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a) recunoașterea dreptului; b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui; c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic; d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică; e) impunerea la executarea obligației în natură; f) autoapărare; g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial; h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității; i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege.
39. Conform prevederilor art.308 Cod civil, actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice civile.
40. Potrivit dispozițiilor art.316 alin.(1) Cod civil, actul juridic poate fi încheiat verbal, în formă electronică, în scris sau în formă autentică.
41. În corespundere cu art.321 alin.(1) Cod civil, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.
42. Conform prevederilor art.322 alin.(1) Cod civil, nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.
43. În conformitate cu art.1108 alin.(1) Cod civil, prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.
44. Potrivit art.774 alin.(1) Cod Civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.
45. Conform prevederilor art.775 alin.(1)-(2) Cod civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul nașterii, pe durata existenței, la

momentul executării și stingerii obligației. Este nulă clauza prin care se derogă de la dispozițiile alin.(1).
46. În corespundere cu art.776 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.
47. Potrivit dispozițiilor art.858 alin.(1)-(2) Cod civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în momentul stabilit.
48. Conform prevederilor art.14 din Legea nr.845 din 03 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, Întreprindere individuală este întreprinderea care aparține cetățeanului, cu drept de proprietate privată sau membrilor familiei acestuia, cu drept de proprietate comună. Patrimoniul întreprinderii individuale se formează pe baza bunurilor cetățeanului (familiei) și altor surse care nu sânt interzise de legislație. În agricultură există un singur tip de întreprindere individuală - gospodăria țărănească (de fermier).
49. Potrivit art.5, pct.8 din Codul fiscal, gospodăria țărănească (de fermier) este o întreprindere agricolă, cu statut de persoană fizică, constituită în conformitate cu legislația.
50. În conformitate cu art.1 din Legea nr.1353 din 03 noiembrie 2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier), gospodăria țărănească este o întreprindere individuală, bazată pe proprietate privată asupra terenurilor agricole (denumite în continuare terenuri) și asupra altor bunuri, pe munca personală a membrilor unei familii (membri ai gospodăriei țărănești), având ca scop obținerea de produse agricole, prelucrarea lor primară, comercializarea cu preponderență a propriei producții agricole.
51. Conform art.24 din Legea nr.1353, gospodăria țărănească ține evidența activității sale și prezintă rapoarte conform evidenței sintetice ori analitice sau conform partidei simple, stabilite de Guvern.
52. Potrivit prevederilor art.9 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

53. Din probatoriul administrat în speță, Colegiul civil a stabilit că, Gospodăria Țărănească „***** ***** a fost înregistrată în registrul Gospodăriilor Țărănești de Fermier sub nr.48, cu sediul *****, Republica Moldova, genul de activitate agricultura, fapt ce se confirmă prin extrasul din registrul Gospodăriilor Țărănești de Fermier anexat la dosar (f.d.9), certificatul de înregistrare a Gospodăriei Țărănești „***** ***** nr.500430850 din 28 iulie 2015, cod fiscal *****, seria GȚ nr.179912, eliberat la 18 ianuarie 2016 (f.d.8).
54. Totodată, actele cauzei denotă că, între Gospodăria Țărănească „***** ***** și ***** a fost încheiată verbal tranzacția de vânzare-cumpărare potrivit căreia Gospodăria Țărănească „***** ***** a vândut cireșe în cantitate de 5318 kg la prețul

de 11 lei/kg, iar ***** urma să recepționeze și să achite contravaloarea acestora în sumă de 58498 lei.
55. În vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, GȚ ”*****” a expediat la data de 24 noiembrie 2020 o somație în temeiul căreia a solicitat achitarea benevolă a datoriei restante în sumă de 47500 lei, somație rămasă fără răspuns și executare motiv pentru care s-a adresat cu prezenta acțiune în judecată.
56. La data de 25 aprilie 2023, GȚ ”*****” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui ***** prin care a solicitat încasarea datoriei restante în mărime de 47500 lei, taxei de stat în sumă de 1410 lei, cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 6000 lei.
57. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond prima instanță a ajuns la concluzia respingerii cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată. Pentru a hotărî astfel instanța de fond a reținut că GȚ ”*****” nu a prezentat probe care să facă dovada că între ***** și ***** ar exista raporturi contractuale ce țin de vânzare-cumpărare.
58. Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 04 octombrie 2023, avocatul ***** în interesele GȚ ”*****”, în interiorul termenului prevăzut de lege, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12 septembrie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.
59. Concomitent, la cererea de apel a anexat actul de achiziție a mărfurilor (cireșe) din 06 iulie 2021 nr.585349 încheiat între ***** și ***** care confirmă concret prețul și cantitatea bunurilor achiziționate, existența raporturilor contractuale de vânzare-cumpărare.
60. Raportând dispozițiile normelor sus-citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră concluzia instanței de fond una întemeiată.
61. Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererea de apel, Colegiul constată că, soluția a fost dată de către instanța de fond cu elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei, cu lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate, motiv pentru care Colegiul o menține ca fiind legală și întemeiată.
62. Conform art.1108 alin.(1) Cod civil, prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.
63. În contextul normei legale sus enunțate, se înțelege că, contractul de vânzare-cumpărare reprezintă o înțelegere (acord) încheiată la momentul realizării acordului de voință asupra tuturor condițiilor esențiale, prin care vânzătorul se obligă să dea în proprietate cumpărătorului un bun, iar ultimul se obligă să plătească prețul convenit.

64. Totuși, pentru a putea beneficia de consecințele așteptate de la contractul încheiat, legislația civilă instituie anumite cerințe legale cu privire la forma acestuia, care nefiind respectate sunt capabile să influențeze efectele contractului încheiat.
65. Astfel, art.316 alin.(1) Cod civil, menționează prevederea generală conform căreia actul juridic poate fi încheiat verbal, în formă electronică în scris sau în formă autentică, astfel că regula instituie ca fiind suficientă pentru încheierea unui act juridic simpla manifestare a voinței, chiar și în forma verbală, pentru ca părțile să fie ținute la executarea obligațiilor astfel asumate, iar excepția de la regulă fiind situațiile expres menționate de lege în care se solicită pentru valabilitate forma scrisă sau autentică (art.317 alin.(1)-(2) Cod civil).
66. Așadar, simplul acord verbal încheiat între părțile contractante este capabil să producă efectele juridice dorite de acestea doar în cazul actelor juridice care se execută la momentul încheierii lor și a căror valoare să nu depășească suma de 1000 de lei.
67. La caz, Gospodăria Țărănească „***** ***** pretinde de la ***** încasarea datoriei contractuale restante în sumă de 47500 lei în temeiul tranzacției de vânzare-cumpărare a mărfii în sumă de 58 498 lei - cireșe în cantitate de 5318 kg la prețul de 11 lei/kg, încheiate verbal între ***** în calitate de vânzător și ***** în calitate de cumpărător.
68. Astfel, în cazul în care actul juridic pentru care este solicitată forma scrisă nu este încheiat într-o asemenea formă, atunci, acest contract este perfect valabil, însă, proba cu martorii, care dețin informații despre momentul și conținutul acestui act pentru a depune declarații în acest sens, nu poate fi utilizată de către părți în instanța de judecată, or conform prevederilor art.321 alin.(1) Cod civil, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului, iar conform prevederilor art.322 alin.(1) Cod civil, nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.
69. Prevederea respectivă acționează în calitate de sancțiune civilă care restrânge considerabil posibilitatea probării încheierii unui asemenea contract de către părți, ori, din moment ce actul este încheiat în formă verbală, doar părțile cunosc adevăratul conținut al contractului, iar, martorii nu pot fi chemați în instanță ca să confirme încheierea acestuia, fiind foarte dificil de a proba prin anumite metode disponibile conform procedurii civile (înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, concluziile experților) încheierea și conținutul unui asemenea contract.
70. Prin urmare, în condițiile în care reclamanta/apelantă, Gospodăria Țărănească „***** ***** pe de o parte, a indicat în cererea de chemare în judecată precum că pârâtul/intimat ***** nu și-a asumat obligația fermă față de reclamant de a achita banii pentru marfa achiziționată, ignoră achitarea integrală a mărfii achiziționate, iar

pe de altă parte cu titlu de probe în vederea justificării existenței între Gospodăria Țărănească „***** ***** și ***** a raporturilor contractuale a invocat doar încheierea în formă verbală a unui contract de vânzare-cumpărare datat cu 06 iulie 2021, valoarea căruia depășește suma de 1000 lei, iar în vederea confirmării existenței datoriei pretinse de 47500 lei în instanța de fond a prezentat doar materialul înregistrat în REI-2 al IP Orhei cu nr.8337 din 07.09.2021 (f.d.10), plângerea (f.d.11), procesul-verbal de audiere a victimei (f.d.12), conversațiile telefonice din aplicația ”Viber” din 29.07.2021, 04.08.2021, 06.08.2021, 08.08.2021, 27.08.2021, 02.09.2021 din care nu se poate deduce între cine au fost realizate, care nu pot fi reținute ca înscrisuri ce confirmă încheierea contractului de vânzare-cumpărare între GȚ „***** ***** și *****, este justificată legal concluzia instanței de fond de respingere a acțiunii.

71. Totodată, nu poate fi reținut cu titlu de probă în acest sens nici copia actul de achiziție a mărfurilor (cireșe) din 06 iulie 2021 nr.585349 încheiat între ***** și *****, în condițiile în care nu a fost prezentat în original și nici nu a fost autentificată în modul prevăzut de lege copia acestuia, pe care nu a fost aplicată ștampila avocatului, nu a fost indicată data, ci doar mențiunea corespunde cu originalul și semnătura avocatului.

72. În acest sens, relevante sunt dispozițiile art.8 alin.(4) din Legea nr.1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, potrivit cărora în procedura de acordare a asistenței juridice avocatul poate adeveri copii și extrase din acte și poate certifica semnăturile de pe actele necesare pentru acordarea asistenței juridice. Avocatul nu poate efectua aceste acțiuni pentru sine, pentru membrii familiei sale, pentru rude sau afini.

73. Potrivit aliniatului (5) al aceluiași articol, acțiunile specificate la alin.(4) se certifică prin semnătură și ștampila avocatului, în cazul în care dispune de aceasta, cu indicarea datei și menționarea corespunde cu originalul.

74. În corespundere cu art.138 alin.(1),(4) CPC, înscrisurile se depun în judecată de către părți și de alți participanți la proces. La solicitarea acestora, înscrisurile sânt reclamate de instanță părților, altor participanți la proces, precum și persoanelor care nu sânt participanți la proces. (4) Înscrisul se depune în original sau în copie autentificată în modul stabilit de lege, indicând-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original când, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original și când, ca urmare a soluționării cauzei, înscrisul își pierde efectul juridic sau când copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri când instanța consideră necesară prezentarea originalului.

75. Concomitent, instanța de apel reține ca fiind duale și acțiunile reclamantei în condițiile în care pe de o parte a indicat în cererea de chemare în judecată precum că pârâtul/intimat ***** nu și-a asumat obligația fermă față de reclamant de a achita banii pentru marfa achiziționată, iar în instanța de apel prezintă copia acestui act de achiziție care infirmă contrariul.

76. Mai mult decât atât, reclamanta nu a anexat acest act sau copia acestui act de achiziție autentificat în modul prevăzut de lege la cererea de chemare în judecată, nu l-a prezentat nici la solicitarea instanței de fond în termenul de decădere acordat de aceasta, nu a invocat nici un motiv plauzibil ce a împiedicat-o să-l prezinte ca de probă în instanța de fond, dar l-a prezentat abia în instanța de apel, omisiune a acesteia care nu poate fi imputată instanței.
77. Potrivit încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 aprilie 2023, a fost acceptată în procedura cererilor cu valoare redusă cererea de chemare în judecată depusă de GȚ ”*****” împotriva lui ***** privind încasarea datoriei restante în mărime de 47 500 lei, taxei de stat în sumă de 1410 lei, cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 6000 lei. S-a explicat lui ***** că urmează să depună referința și toate probele necesare în termen de 30 zile de la data recepționarii cererii, sub sancțiunea decăderii. S-a solicitat reclamantului să anexeze situația completă a tuturor sumelor debursate debitorului în temeiul contractului litigios și a tuturor sumelor primite de la *****. S-a notificat participanții la proces, că soluționarea prezentei cereri de chemare în judecată va avea loc, unipersonal, în lipsa părților, în baza materialelor din dosar, la 12 septembrie 2023, iar conform avizului de recepție anexat la fila dosarului nr.28, se atestă recepționarea de către GȚ ”*****” a încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28 aprilie 2023.
78. În acest sens, Colegiul ține să remarce că, în virtutea principiului disponibilității precum și grație rolului pasiv al judecătorului care guvernează dreptul procesual civil, judecătorul urmează să se expună strict în limitele obiectului acțiunii formulate de reclamant, fără a devia de la cerințele acestuia și fără a interveni în discreția decizională a reclamantului. Rolul diriguitor al instanței de judecată (art.9 Cod de procedură civilă) se rezumă exclusiv la organizarea și desfășurarea procesului și nicidecum la dirijarea conduitei părților sub aspectul susținerii poziției procesuale, consolidării apărării și conturării solicitărilor înaintate spre examinare instanței de judecată care, de altfel, reprezintă prerogativa exclusivă a participanților la proces în virtutea principiului contradictorialității, inerent procedurilor civile. Instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi - adică în limitele legale prevăzute de art.art.27, 60 și art.240 Cod de procedură civilă.
79. Respectiv, ține de disponibilitatea reclamantului/apelant GȚ ”*****” de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.
80. Dat fiind că în temeiul principiului disponibilității reclamanta GȚ ”*****” este cea care declanșează litigiul, iar apelanta reclamantă și-a realizat dreptul într-un mod defectuos, Colegiul apreciază critic argumentele apelantei privind temeinicia acțiunii, în condițiile în care sunt declarative.
81. Iar, în situația în care a optat în vederea acestei metode de apărare a dreptului pretins încălcat, or, alte cerințe formulate de către reclamantă au fost epuizate, prin

utilizarea la alegerea sa a formulei de apărare, sunt neîntemeiate cerințele formulate de aceasta, în temeiul circumstanțelor de fapt și drept invocate.
82. În conformitate cu art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale.
83. Potrivit dispozițiilor art.117 alin.(1) CPC, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționarea cauzei.
84. Conform prevederilor art.94 alin.(1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.
85. Subsecvent, dat fiind că reclamanta nu a avut câștig de cauză, aceasta nu este în drept să pretindă nici compensarea cheltuielilor de judecată.
86. În consecință, Colegiul conchide că, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelantă, sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament juridic valabil circumstanțelor speței.
87. Totodată, Colegiul ține să remarce că apelanta utilizând calea de atac nu a prezentat în instanța de apel probe de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.
88. Mai mult, CEDO reține că, deși articolul 6§1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61,). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).
89. Din cele ce preced, având în vedere că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către apelantă sunt nefondate și combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea primei instanțe.
90. În conformitate cu prevederile art.art.276^4, 385 lit. a), 389-390, 394 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Se respinge apelul declarat de avocatul ***** în interesele GȚ ”*****”.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12 septembrie 2023, pronunțată în cauza civilă, examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul ***** în interesele GȚ ”*****” împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă și irevocabilă și nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul Ruxanda Pulbere

Judecătorii: Ala Malîi

Dorin Dulghieru